

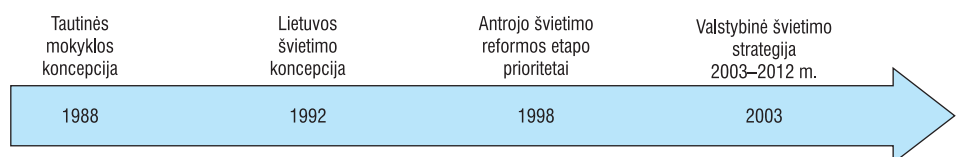
Pagrindiniai klausimai:

- Valstybinė švietimo strategija 2003–2012 metams: istorija, plėtotės siekiai ir įgyvendinimo kryptys
- Valstybinės švietimo strategijos siekiai
- I siekio įgyvendinimas
- II siekio įgyvendinimas
- III siekio įgyvendinimas

Kas padaryta įgyvendinant Valstybinę švietimo strategiją?

Valstybinė švietimo strategija 2003–2012 metams šiuo metu yra pagrindinis Lietuvos švietimo raidos viziją ir jos įgyvendinimo būdus apibrėžiantis dokumentas, kuriuo buvo įformintas nacionalinis susitarimas dėl šalies švietimo ateities. 2007-aisiais, *Strategijos* įgyvendinimo pusiaukelės metais, apžvelgiami bei vertinami atlikti darbai, švietimo būklė ir kaitos tendencijos, visuomenės mokymosi poreikiai, kad būtų galima planuoti tolesnius strategijos įgyvendinimo žingsnius.

Valstybinės švietimo strategijos istorija:

2002 m. Lietuvos Respublikos Seimas patvirtino *Valstybės ilgalaikės raidos strategiją*, kurioje numatyti trys prioritetai: žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika. 2003 m. Seime patvirtintos su valstybės raidos vizija glaudžiai susijusios *Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatos*.

Švietimo plėtotės siekiai, numatyti *Strategijoje*:

- 1) sukuriama veiksminga ir darni, atsakingu valdymu, tikslingu finansavimu ir racionaliu išteklių naudojimu pagrįsta švietimo sistema;
- 2) išplėtojama tęstinė, mokymąsi visą gyvenimą laiduojanti ir prieinama, socialiai teisinga švietimo sistema;
- 3) užtikrinama švietimo kokybė, atitinkanti atviroje pilietinėje visuomenėje ir rinkos ūkyje gyvenančio asmens, visuotinius dabarties pasaulio visuomenės poreikius.

Strategijos įgyvendinimo kryptys 2003–2007 m.

1. Valdymo tobulinimas (subsidiarumo ir finansavimo skaidrumo principų įgyvendinimas)
2. Infrastruktūros tobulinimas (švietimo paslaugų ir programų tinklo plėtra)
3. Paramos tobulinimas (visuotinė ir individuali kriterinė parama mokiniams ir mokyklai)
4. Turinio tobulinimas (programų kontekstualumo didinimas, mokymo(si) individualizavimas)
5. Personalo tobulinimas (pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo pertvarka, mokyklų vadovų rengimas)

Strategijos įgyvendinimo stebėseną:

sukurta rodiklių sistema rezultatams vertinti.

I SIEKIS. SUKURIAMA VEIKSMINGA IR DARNI, ATSAKINGU VALDYMU, TIKSLINGU FINANSAVIMU IR RACIONALIU IŠTEKLIŲ NAUDOJIMU PAGRĮSTA ŠVIETIMO SISTEMA

Strategijoje numatytos I siekio įgyvendinimo priemonės:

- įdiegiama atsakingo valdymo sistema, pagrįsta periodiška visų švietimo lygių būklės analize, į švietimo tobulinimą orientuota vadybos kultūra, visuomenės informavimu ir dalyvavimu;
- švietimo finansavimas ir išteklių naudojimas reformuojamas taip, kad švietimo sistema geriau prisitaikytų prie laisvosios rinkos ir būtų užtikrintas geresnis švietimo prieinamumas bei kokybė.

Įgyvendinant *Strategiją* **valdymas decentralizuojamas ir dekoncentruojamas** remiantis subsidiarumo¹ principu. Principas pradėtas taikyti bendrajame ir profesiniame lavinime. Aukštasis mokslas dėl universitetų ir kolegijų autonomijos yra decentralizuotas, tačiau pasinaudota ne visomis decentralizavimo galimybėmis. Įgyvendinant *Centrinių valdymo institucijų decentralizavimo ir dekoncentravimo koncepciją* ruošiamasi didesnius įgaliojimus perduoti apskričių administracijoms ir savivaldybėms. Taip Švietimo ir mokslo ministerija palaipsniui atsisako valstybės valdymui nebūdingų funkcijų.

Įgyvendinant šį tikslą yra numatyta stiprinti **savivaldybių atsakomybę už švietimo prieinamumą**. LR švietimo įstatyme teigiama, kad savivaldybės įpareigtos turėti pakankamą pradinio, pagrindinio, vidurinio ir neformaliojo švietimo programų teikėjų tinklą bei pagalbą mokiniui, mokytojui ir mokyklai teikiančių įstaigų tinklą. Švietimo prieinamumą laiduoja nuosekliai įgyvendinama mokyklų tinklo pertvarka ir mokinių vežiojimas.

Didinama aukštųjų mokyklų atsakomybė už studijų kokybę. 2006 m. LR Vyriausybė patvirtino *Aukštojo mokslo sistemos plėtros 2006–2010 metų planą*. Numatoma, kad bus pertvarkytos ir suderintos dabartinių ekspertinių ir aptarnaujančių aukštojo mokslo įstaigų ir organizacijų (Lietuvos mokslo tarybos, Lietuvos mokslų akademijos, Rektorių konferencijos, Studijų kokybės vertinimo centro ir kt.) funkcijos, sukurta mokslinių tyrimų programavimo ir konkursinio finansavimo sistema.

2005–2006 m. m. šalyje veikė 49 aukštosios mokyklos: 28 kolegijos ir 21 universitetas. Siekiant skatinti **žinių ekonomikos plėtrą** Lietuvoje pradėti kurti žinių ekonomikos branduoliai, koncentruojantys universitetų, mokslo institutų ir verslo tyrimų potencialą. Šiuo metu tokie branduoliai kuriami Vilniuje (Saulėtekis, Visoriai) ir Kaune (Technopolis). Juose numatoma plėtoti informacinių technologijų, lazerių technologijų, biotechnologijų, aplinkosaugos, telekomunikacijų, chemijos, elektronikos bei kitus mokslinius tyrimus.

Palaipsniui visuose švietimo valdymo lygmenyse diegiama nuolatinio padėties stebėjimu ir analize pagrįsta valdymo kultūra. Siekiant sudaryti sąlygas švietimo specialistams naudotis jų darbui reikalingais duomenimis, sukurta **Švietimo valdymo informacinė sistema** (ŠVIS). Pagrindinis sistemos principas – tikslingas duomenų rinkimas ir veiksmingas naudojimas valdymo sprendimams pagrįsti.

Įgyvendinant Mokyklų tobulinimo programą buvo išplėta švietimo stebėsenos sistema: sukurti ir 2005 m. patvirtinti *Valstybinės švietimo stebėsenos tvarkos aprašas* ir *Valstybinės švietimo stebėsenos rodiklių sąrašas*. Nuo 2006 m. renkami ir teikiami duomenys pagal Valstybės švietimo stebėsenos rodiklių sąrašą. Taip pat stebėsenai informaciją ir duomenis teikia tarptautiniai ir nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai bei švietimo būklės tyrimai. Nuo 2001 m. Švietimo ir mokslo ministerija vykdo švietimo būklės tyrimus. Per 2001–2006 m. laikotarpį buvo atlikti 66 užsakomieji švietimo būklės tyrimai, kurių rezultatai leidžia išsamiai susipažinti su atskiromis analizuojamomis švietimo sistemos dalimis, įsigilinti į atskiros problemos specifiką. 2005 m. Švietimo ir mokslo ministerija pradėjo leisti leidinį *Švietimo problemų analizės*, kuriame pateikiama glausta ir aktuali švietimo sistemos problemų analizė. Nuo 2002 m. pradėti Nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai. Šiais kasmet atliekamais tyrimais švietimo vadybininkams pateikiama aktuali informacija apie mokinių pasiekimus ir juos lemiančius veiksnius. Nuo 1995 m. Lietuva dalyvauja tarptautiniuose tyrimuose, kurių tikslas yra įvertinti šalies mokinių pasiekimus ir juos lemiančius veiksnius bei pasilyginti su kitomis valstybėmis. Taip pradedama **politinius sprendimus grįsti patikima ir išsamia informacija**.

Įsivertinimo ir vertinimo kultūra nuosekliai diegiama visose švietimo sistemos grandyse nuo ikimokyklinio ugdymo įstaigų iki kolegijų ir universitetų. Į šį procesą įsitraukė ir mokytojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos. Šios kultūros diegimas laiduoja naujos švietimo kokybės vadybos įtvirtinimą.

Nuosekliai **didinama visuomenės įtaka švietimo sistemai**. 2005 m. susikūrė *Lietuvos tėvų forumas*, kuris siekia atstovauti tėvų interesams sprendžiant svarbiausius ugdymo klausimus visose švietimo pakopose – nuo ikimokyklinio ugdymo iki aukštojo mokslo. 2005 m. rugsėjo mėnesį Švietimo ir mokslo ministerija inicijavo projektą *Viešosios konsultacijos dėl Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo*.

Ypač daug dėmesio skiriama švietimo finansavimui reformuoti siekiant užtikrinti socialiai teisingą lėšų paskirstymą ir jų panaudojimo efektyvumą. **Švietimo naujovės** (socialinių pedagogų etatų įsteigimas bendrojo lavinimo mokyklose, pedagoginių psichologinių tarnybų plėtra) **pradedamos grįsti finansiškai**, siekiant užtikrinti jų įgyvendinimą, pereinant prie programinio jų finansavimo.

Reformuojant švietimo finansavimą nuo 2002 m. palaipsniui įgyvendinamas lėšų paskirstymo metodikos principas „**pinigai paskui mokinį**“. Šiuo principu jau grindžiamas priešmokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų finansavimas.

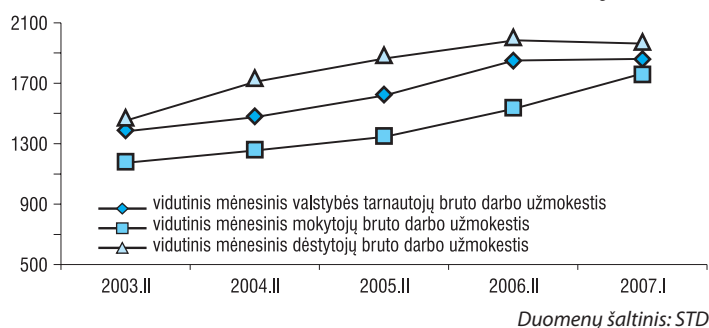
¹ Subsidiarumas – pamatinis ES valdymo principas, kuriuo remiantis teisė priimti sprendimus perduodama žemiausiems kompetentingiems valdymo lygmenims, t. y. kuo arčiau jų įgyvendinimo vietas.

2007 rugsėjis

Numatoma šį principą pradėti taikyti neformaliajam ir ikimokykliniam vaikų ugdymui. Bazinio mokinio krepšelio lėšos nuo 2003 metų iki 2006 metų išaugo 404 Lt arba 1,3 karto ir 2006 m. sudarė 1942 Lt. Nuolat didėjo specialiųjų poreikių turinčio mokinio krepšelis.

Nuoseklus mokinio krepšelio didinimas sudarė sąlygas kilti mokytojų atlyginimui, tačiau 2006 m. vidutinis mokytojo atlyginimas buvo penktadaliu mažesnis už vidutinį valstybės sektoriaus tarnautojų atlyginimą. Siekiant panaikinti disproporciją tarp **mokytojų bei dėstytojų atlyginimo** ir valstybės sektoriuje dirbančiųjų atlyginimo keičiama jų darbo apmokėjimo tvarka, kasmet didėja mokslo fondas.

Vidutinio mėnesinio valstybės tarnautojų bruto darbo užmokesčio ir vidutinio mokytojų bei dėstytojų bruto darbo užmokesčio kaita 2003 m.–2007 m. I ketvirtį (Lt)

Nuo 2000 m. nuolat didėja švietimui skiriamos lėšos valstybės ir savivaldybių biudžetuose. 2006 m., palyginti su 2000 m., valstybės ir savivaldybių biudžeto išlaidos padidėjo 1,505 mlrd. litų. Tačiau **BVP dalis švietimui** mažėja. 2004 m. vienam mokiniui ar studentui tenkančios BVP dalies santykis su vienam gyventojui tenkančia BVP dalimi buvo 4,3 proc. punkto mažesnis negu 2000 m..

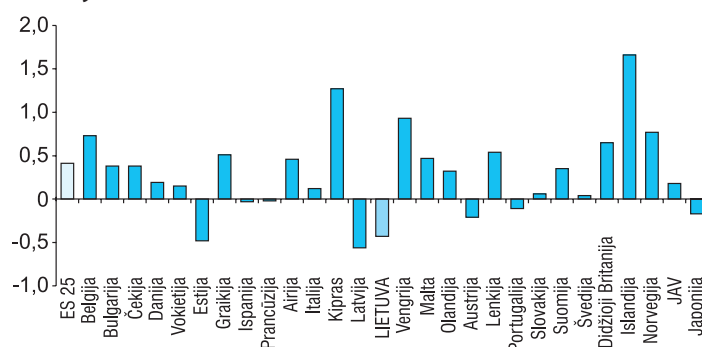
II SIEKIS. IŠPLĖTOJAMA TĘSTINĖ, MOKYMĄSI VISĄ GYVENIMĄ LAIDUOJANTI IR PRIEINAMA, SOCIALIAI TEISINGA ŠVIETIMO SISTEMA

Strategijoje numatytos II siekio įgyvendinimo priemonės:

- laiduojamos lygios mokymosi starto galimybės;
- išplečiamos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugos;
- užtikrinamos socialiai teisingos mokymosi ir studijų sąlygos;
- sudaromos sąlygos mokytis visą gyvenimą.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugų plėtra yra vienas iš esminių veiksnių, laiduojančių lygias mokymosi starto galimybes visiems vaikams. Nuo 2000 iki 2005 metų ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 1–6 metų vaikų dalis išaugo nuo 41 iki 52 proc. Tačiau išlieka didelis skirtumas tarp miesto ir kaimo. Miestuose beveik trys ketvirtadaliai šios amžiaus grupės vaikų dalyvauja ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme, tuo tarpu kaimo vietovėse šiomis švietimo paslaugomis naudojasi mažiau nei penktadalis vaikų.

Viešųjų išlaidų švietimui (procentais nuo BVP) pokyčiai ES šalyse 2000–2004 m.

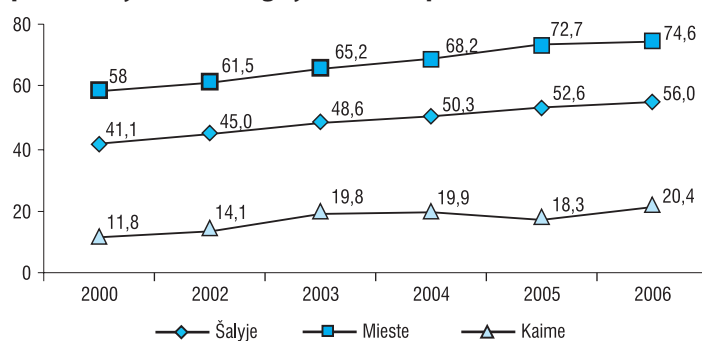
Duomenų šaltinis: STD, ŠMM

Įgyvendinant Valstybinę švietimo strategiją siekiama, kad **švietimas būtų finansuojamas iš kelių šaltinių**. Švietimas finansuojamas ne tik iš valstybės, savivaldybės biudžeto. Didėja ES struktūrinių fondų lėšų dalis, skirta Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo programai. Tačiau privačios investicijos į švietimą didėja nežymiai.

Tikslingas švietimo finansavimas yra susijęs su racionaliu išteklių naudojimu: mokyklų tinklo optimizavimu, mokinių pavėžimo organizavimu, optimalaus mokytojų ir mokinių skaičiaus santykio nustatymu.

2005–2006 m. m. mokinių ir mokytojų skaičiaus santykio vidurkis Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose siekė 11,9. Lyginant atskiras savivaldybes šis santykis svyruoja nuo 8,2 (Šalčininkų rajono savivaldybė) iki 15,3 (Panevėžio savivaldybė). Tokie netolygumai rodo, kad siekiant tikslingo švietimo finansavimo nacionaliniu lygmeniu yra būtina siekti racionalaus švietimui skiriamų finansinių išteklių panaudojimo savivaldybėse.

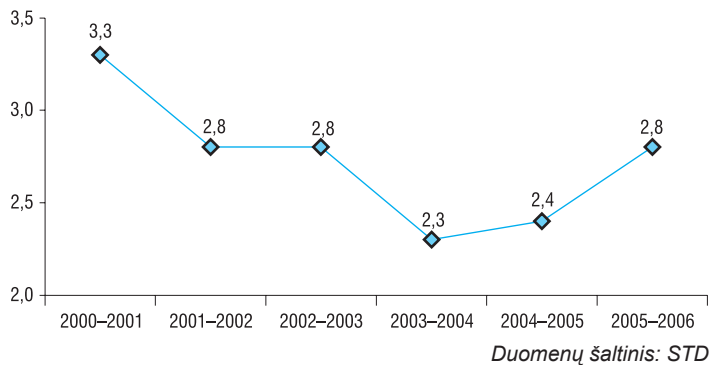
1–6 metų vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme, dalis (proc.)

2007 rugsėjis

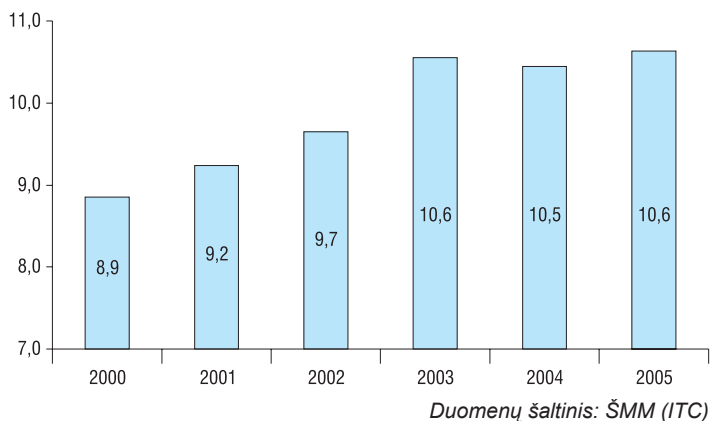
Nuo 2000 iki 2005 m. **nesimokančių 7–16 metų vaikų dalis** sumažėjo 0,5 procentinio punkto, tačiau dar yra didelė lyginant su 2007 m. *Strategijos* siekiu (0,3 proc.).

Pagal privalomojo ugdymo programas nesimokančių 7–16 metų vaikų dalis (proc.)

Užtikrinant socialiai teisingas mokymosi ir studijų sąlygas siekiama sudaryti galimybes veiksmingai ugdyti **įvairių gebėjimų ir poreikių vaikus**. Integruotai ugdomų specialiųjų poreikių turinčių mokinių dalis didėjo nuo 2000 iki 2003 metų. Per pastaruosius trejus metus ši dalis beveik nekito ir sudaro apie 10–11 proc. visų bendrojo lavinimo mokyklos mokinių.

Integruotai ugdomų specialiųjų poreikių turinčių vaikų ir jaunuolių iki 21 metų dalis bendrojo lavinimo mokyklose (proc.)

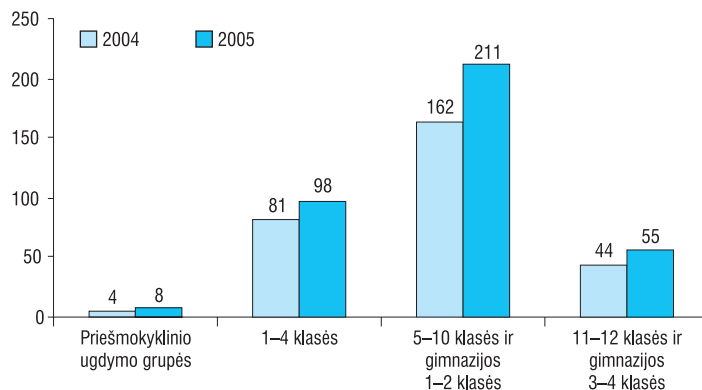

Mokinių skaičius, tenkantis vienam įvairaus pobūdžio specialiąją pagalbą teikiančiam specialistui bendrojo lavinimo mokyklose, rodo šios pagalbos prieinamumą tiems mokiniams, kuriems ji reikalinga. Nuo 2000 iki 2004 metų šis skaičius sumažėjo apie 50 proc. (nuo 546,5 iki 279,4), 2005 m. vėl išaugo ir siekė 350,8 mokinio vienam specialistui. Atlikti tyrimai rodo, kad didžiausias mokinių skaičius tenka mokyklų socialiniams pedagogams ir psichologams. Vienas toks specialistas per mokslo metus suteikia pagalbą vidutiniškai apie 100 mokinių. Tačiau mokinių ir jų tėvų informuotumas apie galimą švietimo pagalbą dar nepakankamas, todėl ne visos šeimos gali pasinaudoti jau esamomis paslaugomis.

Per pastaruosius penkerius metus ikimokyklinio ugdymo įstaigose **tautinių mažumų kalba ugdomų vaikų dalis** beveik nekito. Dieninėse bendrojo lavinimo mokyklose šių mokinių nežymiai, tačiau tolygiai mažėja. Pastebima **užsieniečių vaikų**

skaičiaus bendrojo lavinimo mokyklose augimo tendencija, tačiau atlikti tyrimai rodo, kad dar yra kliūčių sėkmingam šių vaikų ugdymui: užsieniečių vaikų valstybinės (lietuvių) kalbos nemokėjimas, mokytojų metodinių žinių ir literatūros apie užsieniečių ugdymą stoka, menka ugdymo turinio orientacija į daugiakultūriškumą.

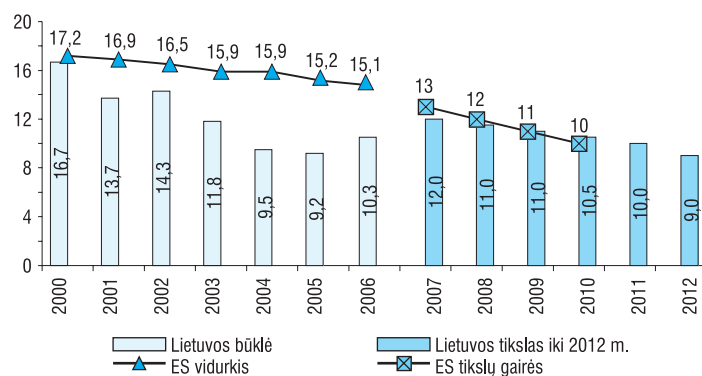
Mokinių užsieniečių skaičius Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose

Lietuvoje **parama** menai **gabiems vaikams** turi gana senas tradicijas, tačiau akademinė sričiai gabių vaikų ir jaunuolių rėmimo tradicijos dar tik formuojasi. Vaikų ir jaunuolių gabumai atskleidžiami diferencijuojant ugdymą, palaikant neformaliojo vaikų švietimo programas įgyvendinančių mokyklų tinklą, organizuojant ir remiant renginius gabiems vaikams: nacionalinio lygmens mokomųjų dalykų olimpiadas, konkursus ir konferencijas. 2006 m. šiuose renginiuose dalyvavo 2845 mokiniai (270 mokinių daugiau nei 2003 m.). Lietuvos mokiniai sėkmingai dalyvauja ir tarptautiniuose konkursuose bei olimpiadose. 2005 m. įvairiose pasaulio šalyse vykusiuose tarptautiniuose konkursuose ir olimpiadose dalyvavo 93 Lietuvos mokiniai, prizininkais tapo 15 dalyvių, iš jų 1 apdovanotas sidabro medaliu, 8 – bronzos medaliais, 6 – pagyrimo raštais.

Pagal **18–24 metų jaunuolių, neįgijusių vidurinio išsilavinimo ir toliau niekur nesimokančių**, dalį Lietuva jau pasiekė geresnį rodiklį nei dabartinis ES vidurkis ir ES tikslų gairėse numatytas siekis. Nuo 2000 iki 2005 m. šių jaunuolių dalis sumažėjo beveik dvigubai (7,5 procentinio punkto).

18–24 metų jaunuolių, neįgijusių vidurinio (ISCED 3) išsilavinimo ir nesimokančių, dalis (proc.)

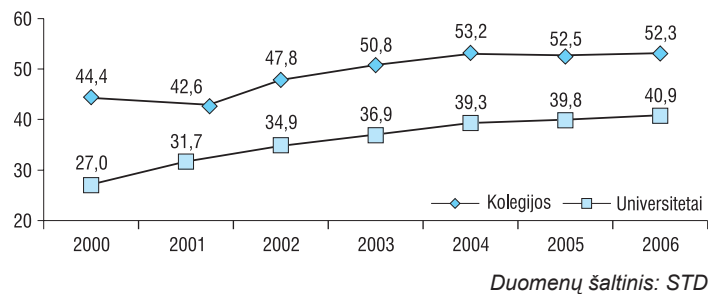

2007 rugsėjis

Visose savivaldybėse veikia bent po vieną suaugusiųjų bendrojo lavinimo mokyklą (centrą) ar suaugusiųjų klases turinčią bendrojo lavinimo mokyklą, kurioje mokyti gali visi **pagrindinio ir vidurinio išsilavinimo neįgiję suaugę Lietuvos gyventojai**. Besimokančiųjų suaugusiųjų mokymo centruose, bendrojo lavinimo mokyklose ir klasėse skaičius didėja: nuo 2000–2001 iki 2004–2005 m. m. mokinių skaičius išaugo 1,2 karto.

Aukštąjį išsilavinimą įgijusių 30–34 metų asmenų skaičius taip pat didėjo: nuo 21,2 proc. 2001 m. iki 37,8 proc. 2005 m. Aukštojo mokslo institucijose teikiamų studijų įvairovė padeda įgyvendinti mokymosi visą gyvenimą principus. Strategijoje numatyta, kad studentų, besimokančių vakariniu būdu arba neakivaizdžiai, dalis turėtų didėti ir 2007 m. pasiekti 40 proc., o 2012 m. – 45 proc. 2005 m. jau pusė kolegijų studentų ir 40 proc. universitetų studentų mokėsi vakarinėse studijose arba neakivaizdiniu būdu.

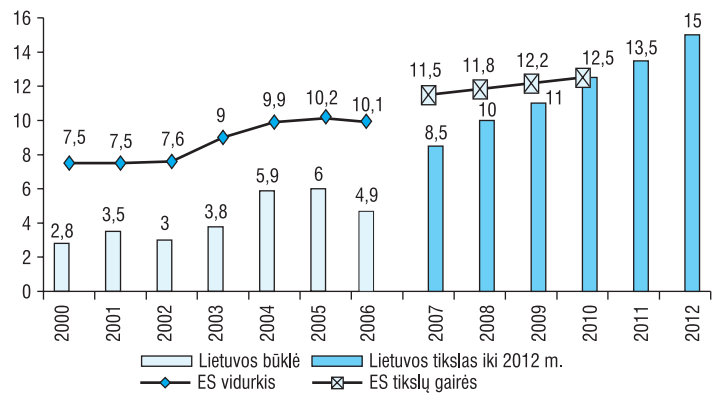
Studentų, kurie mokosi neakivaizdinių ir vakarinių studijų forma, dalis (proc.)

Siekiant išplėtoti lanksčią ir efektyvią **finansinės paramos studentams** sistemą, keičiama valstybės paskolų aukštųjų mokyklų studentams suteikimo tvarka, taikomos finansinės pagalbos priemonės aukštosiose mokyklose studijuojantiems neįgaliesiems, koreguojamas papildomų stipendijų doktorantams skyrimas.

25–64 metų Lietuvos gyventojų, kurie mokėsi per pastarąsias 4 savaites, dalis (6 proc.) per pastaruosius 5 metus ženkliai išaugo, tačiau vis dar atsiliekama nuo ES vidurkio (10,2 proc.). Pagal šį rodiklį Lietuva lenkia tokias ES šalis senbuves kaip Italija, Graikija bei ES naujokas – Vengriją, Lenkiją, Estiją. Tikimasi, kad mokymosi visą gyvenimą sistemos veiksmingumą padidins šiuo metu vykdomi projektai, kuriems 2004–2006 m. buvo skirtos Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos lėšos.

25–64 metų asmenų, kurie mokėsi per pastarąsias 4 savaites, dalis (proc.)

III SIEKIS. UŽTIKRINAMA ŠVIETIMO KOKYBĖ, ATITINKANTI ATVIROJE PILIETINĖJE VISUOMENĖJE IR RINKOS ŪKYJE GYVENANČIO ASMENS, VISUOTINIUS DABARTIES PASAULIO VISUOMENĖS POREIKIUS

Strategijoje numatytos III siekio įgyvendinimo priemonės:

- atnaujinamas ir su naujomis asmens kompetencijomis susiejamas švietimo turinys;
- atnaujinamas mokytojų rengimas ir darbas;
- modernizuojami švietimo tyrimai ir vertinimas;
- modernizuojamas bendrasis lavinimas, atnaujinamos mokyklos ir gerinamas švietimo aprūpinimas.

Lietuvos **bendrojo lavinimo mokyklų ugdymo turinys** atitinka pagrindines šiuolaikines europines aktyvaus piliečio ugdymo kryptis. Bendrojo lavinimo sistemoje pastaraisiais metais atnaujintas ugdymo turinys, atsižvelgiant į kintančią mokymosi sampratą, naujus kompetencijų reikalavimus, sukurta mokinių vertinimo sistema. Numatyta toliau gerinti esminių asmens kompetencijų ugdymą, didinti ugdymo ir vertinimo tikslų atitikimą, ugdymo individualizavimą ir diferencijavimą, galimybes rinktis mokymosi kryptis.

Išsamiausi informacijos apie bendrojo ugdymo kokybę šaltiniai yra **tarptautiniai ir nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai**. Tarptautinių tyrimų duomenimis, Lietuvos pradinukai yra vieni geriausių pagal skaitymo pasiekimus, o aštuntokų matematikos ir gamtos mokslų pasiekimai gerėja sparčiausiai. Tačiau

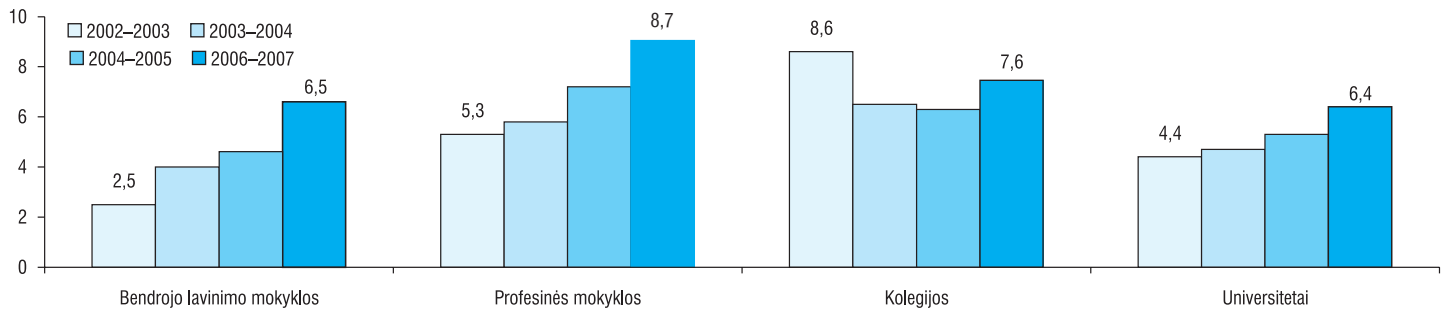
nacionalinių mokinių pasiekimų tyrimų duomenimis, Lietuvos mokyklos ženkliai skiriasi tarpusavyje pagal aukštesniųjų klasių mokinių pasiekimus.

Nuo 2004 m. **užsienio kalbų mokymas** vykdomas naujomis kryptimis: kuriama kalboms palanki aplinka, skatinama daugiakalbystė ir įvairios užsienio kalbų mokymo ir mokymosi iniciatyvos, formaliojo ir neformaliojo švietimo institucijų bendradarbiavimas su kitų šalių institucijomis mokantis kalbų. Pasirengta nuo 2008 metų įvesti privalomą ankstyvąjį užsienio kalbų mokymą.

Vyksta pokyčiai ir **profesinio mokymo srityje**. 2007 m. priimtas naujos redakcijos Profesinio mokymo įstatymas (įsigalios nuo 2008 metų). Siekiama suartinti dvi mokymo kryptis: akademinį ir profesinį mokymą, sudaryti prielaidas dalį profesinei kvalifi-

2007 rugsėjis

Kompiuterių, tenkančių 100-ai mokinių ar studentų, skaičius

Duomenų šaltinis: STD

kacijai reikalingų gebėjimų įgyti dar mokantis bendrojo lavinimo mokykloje, tęsti šį mokymąsi profesinėje mokykloje pagal atitinkamą profesinio mokymo programą. Ypatinę vaidmenį didinant profesinio mokymo patrauklumą turėtų suvaidinti profesinio orientavimo, planavimo ir koordinavimo sistema.

Gerinant **mokymosi aplinką** atnaujinami mokyklų pastatai, kurie neatitinka higienos, saugumo ir energijos taupymo reikalavimų. Per pastaruosius 10 metų atnaujinta apie trečdalis (395) bendrojo lavinimo mokyklų, rekonstruoti ir kapitaliai remontuoti rengiamasi dar apie pusę bendrojo lavinimo mokyklų pastatų.

Vienas svarbiausių mokyklų aprūpinimo mokymo priemonėmis aspektų yra **informacinių technologijų diegimas**. Daugiausiai mokymui skirtų kompiuterių lyginant su mokinių skaičiumi šiuo metu turi profesinės mokyklos (7,8 kompiuterio šimtui mokinių). 2006 m. interneto ryšį turėjo visos profesinės ir aukštosios mokyklos ir 94 proc. bendrojo lavinimo mokyklų.

Kasmet išleidžiama vis daugiau skirtingų pavadinimų **vadovėlių**. Galiojančių bendrojo lavinimo dalykų vadovėlių sąrašą 2006–2007 m. m. sudarė 1197 pavadinimų vadovėliai (2005–2006 m. m. – 1076).

Pastaraisiais metais vyksta spartus **pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo pertvarkos** procesas. 2006 m. patvirtinta Valstybinė pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo pertvarkos programa, kurią įgyvendinant parengtas naujas pedagogų rengimo modelis (pradedamas įgyvendinti nuo 2008 m.), patvirtinti mokytojo profesijos ir mokyklos vadovo kompetencijos aprašai, nauji mokytojų atestacijos nuostatai bei patikslinti galiojantys mokyklų vadovų atestacijos nuostatai. 2006 m. 76 proc. mokytojų ir 69 proc. mokyklų vadovų buvo atestuoti. Mokytojai ir mokyklų vadovai skatinami tobulinti profesinę kvalifikaciją arba persikvalifikuoti. Mokyklose daugėja specialiųjų pedagogų, psichologų, socialinių pedagogų.

VALSTYBINĖS ŠVIETIMO STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI

Rodiklis	Pradinė padėtis ²	Numatoma padėtis	Esama padėtis
Bent pagrindinį išsilavinimą įgijusių 18 metų asmenų dalis, procentais	93,0 2001	95,0 2012	96,1 2006
Bent vidurinį išsilavinimą įgijusių 22 metų asmenų dalis, procentais	79,3 2003	90,0 2012	88,2 2006
Aukštąjį išsilavinimą įgijusių 30–34 metų asmenų dalis, procentais	25 2003	60,0 2012	37,8 2006
Pagrindinį išsilavinimą turinčių nesimokančių 18–24 metų asmenų dalis, procentais	14,4 2002	9,0 2012	10,3 2006
Per 15 metų atnaujintų bent už 1 mln. litų švietimo įstaigų dalis, procentais	8,0 2003	70,0 2012	9,8 2006
Kompiuteriais besinaudojančių 25–64 metų asmenų dalis, procentais	≈42 (e*) 2001	85,0 2012	46,7 2006
Prisijungusių prie interneto mokyklų dalis, procentais	40 2003	98,0 2012	97,1 2006
Asociacijų ir savivaldos institucijų veikloje dalyvaujančių 18–24 metų asmenų dalis, procentais	≈30 (e) 2003	60,0 2012	35,0 2006
Mokyklų, kurių steigėja yra tik Švietimo ir mokslo ministerija, skaičius, vienetais	137 2003	5 2012	86 2006
Aukštųjų mokyklų, pertvarkytų pagal naują aukštųjų mokyklų tarybų ir vidinės struktūros teisinę bazę, dalis, procentais	0 2003	100 2012	50 2006

² Iš Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metams įgyvendinimo programos.

Rodiklis	Pradinė padėtis	Numatoma padėtis	Esama padėtis
Vienam pradinio, pagrindinio arba vidurinio ugdymo programos mokiniui tenkanti mokymo lėšų suma, tūkst. litų	1,4 2003	2,2 2012	2,33 2006
Vienam pirminio profesinio mokymo mokiniui tenkanti profesinio mokymo lėšų suma, tūkst. litų	1,6 (e) 2003	2,2 2012	5,6 2006
Vienai studijų vietai tenkanti biudžeto lėšų suma, tūkst. litų	4,3 2003	6,3 2012	7,1 2006
Privačios išlaidos švietimo įstaigoms, mln. litų	50 2003	200 2012	382,4 2006
Švietimo ir valstybinio sektoriaus darbuotojų vidutinių atlyginimų santykis	0,8 2003	1 2012	0,81 2006
Viešosiose konsultacijose dalyvaujančių nevyriausybinų organizacijų skaičius	11 2003	17 2012	10 2006
Švietimo ir mokslo ministro patvirtinto reguliariai matuotinių rodiklių sąrašo dalis, procentais	0 2003	100 2012	57 2006
Mokinių, kurie mokosi pagal Tarptautinės standartizuotos švietimo klasifikacijos (toliau vadinama – ISCED) 3–7 lygmenų akredituotas ugdymo programas, dalis, procentais	5 2003	100 2012	20 2004
Mokinių, kurie mokosi pagal technologinio profilio ir profesinio rengimo programas (ISCED 3 lygmens), dalis, procentais	30 2003	50 2012	26,4 2006
25–64 metų žmonių, kurie mokėsi per paskutines 4 savaites (mokymosi visą gyvenimą lygis), dalis, procentais	4,5 2003	15 2012	4,9 2006
Darbo biržoje registruotų pirminio profesinio mokymo absolventų dalis, procentais	14 2003	10 2012	21,6 2005
Darbo biržoje registruotų aukštojo mokslo absolventų dalis, procentais	8,8 2002	3 2012	8,2 2005
Valstybinių aukštųjų mokyklų, kuriose studijuoja mažiau kaip 5 tūkst. studentų, skaičius, vienetais	20 2003	15 2012	20 2006
Mokinių (ISCED 1 lygmens), tenkančių vienam mokytojui, skaičius, vienetais	16,9 2001	17,5 2012	10,6 2006
Mokinių (ISCED 2 ir 3 lygmens), tenkančių vienam mokytojui, skaičius, vienetais	12 2001	12,5 2012	8,3 2005
Mokinių, kurių kelionės į mokyklą ir iš jos laikas neviršija normos, dalis, procentais	75 (e) 2003	90 2012	87,2 2006
Seniūnijų, turinčių nuotolinio mokymosi paslaugų centrą, dalis, procentais	20 (e) 2003	100 2012	n.d.** 2006
Švietimo įstaigose ugdomų 1–6 metų vaikų dalis, procentais	44 2002	60 2012	56,0 2006
Švietimo įstaigose ugdomų 5–6 metų vaikų dalis, procentais	76 2002	90 2012	83,3 2006
1–6 metų vaikus auginančių ir švietimo pagalbą gaunančių šeimų dalis, procentais	2 2003	25 2012	56,8 2005
Vaikų, tenkančių vienam slaugytojui švietimo įstaigoje, skaičius, vienetais	1720 2003	700 2012	756 2006
Pagal privalomojo ugdymo programas nesimokančių 7–16 metų vaikų dalis, procentais	0,7 2003	0,2 2012	2,8 2005
Mokinio krepšelyje integruotų specialiųjų poreikių vaikams numatytų lėšų didinimo koeficientas, procentais	10 2003	40 2012	20 2006
Po vidurinio ugdymo programos išlaikančių kompiuterinio raštingumo įskaitą mokinių dalis, procentais	18 2003	90 2012	73,0 2006
Mokinių, pasiekusių ne aukštesnį kaip I lygmenį pagal Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Tarptautinės mokinių vertinimo programos tyrimus, dalis, procentais	30 (e) 2003	20 2012	n.d.** 2006
VIII klasės mokinių, pasiekiančių lietuvių kalbos pagrindinį ir aukštesnį lygmenį, dalis, procentais	57 2003	69 2012	50 2005

Rodiklis	Pradinė padėtis	Numatoma padėtis	Esama padėtis
VIII klasės mokinių, pasiekiančių matematikos pagrindinį ir aukštesnį lygmenį, dalis, procentais	52,8 2003	64,8 2012	43,0 2005
VIII klasės mokinių, pasiekiančių gamtos mokslų pagrindinį ir aukštesnį lygmenį, dalis, procentais	63,3 2003	76,3 2012	53,3 2005
VIII klasės mokinių, pasiekiančių socialinių mokslų pagrindinį ir aukštesnį lygmenį, dalis, procentais	59,5 2003	71,5 2012	61,1 2005
Vidutinis užsienio kalbų, kurių mokosi vienas vidurinio ugdymo programos (ISCED 3) mokynys, skaičius, vienetais	1,56 2003	1,64 2012	1,4 2006
Įsidarbinusiųjų pagal įgytą profesinę kvalifikaciją per metus po jos įgijimo dalis, procentais	54 2006	60 2012	53 2006
Matematikos, gamtos mokslų arba technologijų specialybės aukštesiose mokyklose įgijusių 20–29 metų moterų skaičius, vnt. 1000-čiai	10,6 2001	13,5 2012	12,5 2006
Pagal tarptautinius susitarimus ir programas atvykstančių į Lietuvą ir išvykstančių iš Lietuvos studentų skaičiaus santykis	10 2003	2 2012	5,0 2005
Asmenų, kurie mokosi neakivaizdinių, vakarinių studijų forma, dalis, procentais	34,9 2003	45 2012	44,1 2006
Tinkamą kvalifikaciją turinčių mokytojų dalis, procentais	70 2003	95 2012	93 2006
Pedagogų, psichologų ir bibliotekininkų, tobulinusių kvalifikaciją per metus, dalis, procentais	60 2003	80 2012	n.d. 2006
Atestuotų mokyklų vadovų dalis, procentais	70 2003	90 2012	69,2 2006
Mokyklų vadovų, tobulinusių kvalifikaciją per metus, dalis, procentais	70 2003	90 2012	n.d. 2006
Akredituotų po tarptautinės ekspertizės pedagoginių studijų programų Lietuvoje dalis, procentais	0 2003	70 2012	8,4 2006

* e – ekspertinis vertinimas.

** n.d. – nėra duomenų.

PLAČIAU APIE VALSTYBINĘ ŠVIETIMO STRATEGIJĄ IR JOS ĮGYVENDINIMĄ

Valstybinės švietimo strategijos įgyvendinimas 2003–2007 metais. Medžiaga diskusijoms. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2007.

Valstybinė švietimo strategija 2003–2012 metais. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2007.

Kaip sekasi įgyvendinti Valstybinę švietimo strategiją? Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2007.

Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatos ir Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo programa skelbiama Švietimo ir mokslo ministerijos interneto svetainėje www.smm.lt/strategija.

ŠVIETIMO PROBLEMOS ANALIZĖ – Švietimo ir mokslo ministerijos leidinių serija, skirta politikams, savivaldybių ir apskričių švietimo padalinių specialistams bei plačiai visuomenei, nušviečianti kylančias ir sprendžiamas švietimo problemas. Serijoje „Švietimo problemos analizė“ pateikiama glausta, konkreti ir aktuali švietimo sistemos funkcionavimo problemų analizė. Gali būti analizuojamos įvairios švietimo problemos – įvardijama ir aprašoma pati problema; aptariami klausimai, susiję su svarbių problemų sprendimu; siūlomi ir aptariami nauji iššūkiai švietimui; trumpai aprašomi konkretūs švietimo tyrimų rezultatai ir atradimai.

Pasiūlymus, pastabas ar komentarus prašome siųsti Švietimo ir mokslo ministerijos Strateginio planavimo ir analizės skyriaus vedėjui Ričardui Ališauskui (Ricardas.Alisauskas@smm.lt).

Analizę parengė dr. Vaiva Vaicekauskienė, Švietimo plėtotos centro Politikos analizės skyriaus vyriausioji specialistė, dr. Rima Zablackė, Švietimo plėtotos centro Politikos analizės skyriaus vyresnioji specialistė, Veronika Kožemiakina, Švietimo plėtotos centro Politikos analizės skyriaus specialistė, ir Laima Paurienė, Švietimo plėtotos centro Politikos analizės skyriaus vadovė.

KAS PADARYTA ĮGYVENDINANT VALSTYBINĘ ŠVIETIMO STRATEGIJĄ?

2007-09-18. Tir. 1000 egz.

Išleido Švietimo ir mokslo ministerijos

Švietimo aprūpinimo centras, Geležinio Vilko g. 12, LT-01112 Vilnius

Spausdino UAB „Sapnų sala“, S. Moniuškos g. 21, LT-08113 Vilnius

ISSN 1822-4156